

**МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ,
БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(МІНРЕГІОН)**

вул. Велика Житомирська, 9, м. Київ, 01601, тел.: (044) 278-82-90, 284-05-54, факс 278-83-90
E-mail: minregion@minregion.gov.ua, код ЄДРПОУ 37471928

№ _____

на № _____ від _____

Державна регуляторна служба України

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України надсилає наказ від 10 квітня 2018 року № 86 «Про затвердження Методики визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води», доопрацьований відповідно до рекомендованого рішення Міністерства юстиції України про доопрацювання нормативно-правового акту.

Просимо розглянути та підтвердити позицію ДРС, яка була надана рішенням № 30 від 24 січня 2018 року (лист ДРС від 24.01.2018 № 691/0/20-18).

Додатки:

- 1) наказ - на 27 арк.;
- 2) пояснювальна записка - на 3 арк.;
- 3) аналіз регуляторного впливу – на 14 арк.;
- 4) лист ДРС від 24.01.2018 № 691/0/20-18 – на 2 арк.

Заступник Міністра

Е. Кругляк

233975

Токаренко В.В.
Ляшенко І.С.
207-18-39

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України
№7/9-6708 від 05.07.2018

Державна регуляторна служба України
№ 9648/0/19-18 від 06.07.2018

**МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ,
БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ**

ДКУД _____

Н А К А З

10.04.2018

Київ

№ 86

Про затвердження Методики визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» та абзацу шостого підпункту 2 пункту 4 Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 року № 197,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методику визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води, що додається.

2. Департаменту систем життєзабезпечення та житлової політики (Токаренко В.В.) разом із Юридичним департаментом (Чепелюк О.В.) в установленому порядку забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Кругляка Е.Б.

Перший заступник Міністра

В.А. НЕГОДА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України

10 квітня 2018 року № 86

Методика

визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води

I. Загальні положення

1. Ця Методика встановлює механізм визначення технологічних нормативів витрат та втрат холодної та гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води (далі – ЦПГВ).

Ця Методика дає змогу проводити розподіл між обсягами технологічних нормативів витрат та втрат гарячої і холодної води при виробництві гарячої води у центральних або індивідуальних теплових пунктах (далі – ЦТП або ІТП) та/або котельнях, транспортуванні та наданні послуг з ЦПГВ.

Ця Методика поширюється на юридичних осіб незалежно від організаційно-правових форм та форми власності і підпорядкування

та фізичних осіб, у власності, господарському віданні, оперативному управлінні, оренді або у концесії яких перебувають об'єкти сфери теплопостачання, у тому числі гарячого водопостачання (далі – суб'єкти господарювання).

2. Ця Методика не застосовується для визначення втрат холодної води у зовнішніх та внутрішньобудинкових системах централізованого водопостачання, крім води, витраченої на технологічні процеси в ЦТП/(ІТП) та/або котельнях.

Ця Методика не застосовується для визначення втрат тепла з мереж ЦПГВ. Витрати теплової енергії на потреби систем ЦПГВ визначають згідно з КТМ 204 України 244-94 «Норми та вказівки по нормуванню витрат палива та теплової енергії на опалення житлових та громадських споруд, а також на господарсько-побутові потреби України».

3. У цій Методиці терміни вживаються у таких значеннях:

виконавець послуги з ЦПГВ – суб'єкт господарювання, предметом діяльності якого є надання послуги з ЦПГВ споживачам відповідно до умов договору;

виробник послуг з ЦПГВ – суб'єкт господарювання, який виробляє послугу з ЦПГВ;

витоки води - мимовільне витікання води з різних частин мережі гарячого водопостачання при порушенні її цілісності або герметичності;

втрати води - сукупність усіх видів витоків при виробництві, транспортуванні та постачанні гарячої води, у тому числі явних та невиявлених, а також необлікованих втрат гарячої води;

гаряча вода - питна вода, підігріта до температури, визначеної Правилами технічної експлуатації теплових установок і мереж, затвердженими наказом Міністерства палива та енергетики України

від 14 лютого 2007 року № 71, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 05 березня 2007 року за № 197/13464;

засоби технологічного обліку об'ємів гарячої води - засоби обліку води та витратоміри (лічильники), які встановлюються на об'єктах теплопостачання (ЦТП, ІТП, котельнях) та забезпечують облік поданої гарячої води;

індивідуальні технологічні нормативи використання води (далі – індивідуальні ТНВВ) - технологічні нормативи використання води для її виробництва та постачання в систему ЦПГВ, установлені для кожного суб'єкта господарювання окремо;

необліковані втрати води - втрати води, які виникають внаслідок недосконалості роботи обладнання або відсутності вузлів комерційного обліку;

перспективні індивідуальні ТНВВ - нормативи, яких передбачається досягти за рахунок удосконалення технологічних процесів виробництва та транспортування гарячої води в результаті впровадження енергоефективних технологій кожним суб'єктом господарювання окремо;

поточні індивідуальні ТНВВ – технологічні нормативи використання води для виробництва та постачання в систему ЦПГВ, які встановлюються для кожного суб'єкта господарювання окремо на основі аналізу існуючого стану;

технологічні витрати води - обсяги витрат води при виробництві, транспортуванні та постачанні гарячої води, витрати на власні господарсько-побутові потреби суб'єкта господарювання, обсяги яких встановлені цією Методикою та затверджені технологічним регламентом суб'єкта господарювання;

холодна вода - питна вода, що надходить із систем централізованого постачання холодної води під заданим тиском в ЦТП, ІТП та/або котельні для підігріву з подальшим використанням її для господарсько-побутових та технологічних потреб, а також для надання послуг з ЦПГВ;

уповноважений орган – орган місцевого самоврядування, який встановлює нормативи витрат та втрат гарячої та холодної води в системах ЦПГВ для суб'єктів господарювання на підвідомчій території.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Водному кодексі України, Законах України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг», «Про житлово-комунальні послуги», «Про теплопостачання», постанові Кабінету Міністрів України від 01 червня 2011 року № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги», Порядку розроблення та затвердження технологічних нормативів використання питної води підприємствами, які надають послуги з централізованого водопостачання та/або водовідведення, затверженому наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 25 червня 2014 року № 179, зареєстрованому у Міністерстві юстиції України 03 вересня 2014 року за № 1062/25839, Методиці розрахунку втрат питної води підприємствами, які надають послуги з централізованого водопостачання, затвердженій наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 25 червня 2014 року № 180, зареєстрованій у Міністерстві юстиції України 03 вересня 2014 року за № 1063/25840, Методиці розрахунку технологічних витрат питної води підприємствами, які надають послуги з централізованого водопостачання та/або водовідведення, затвердженій наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 25 червня 2014 року № 181, зареєстрованій у Міністерстві юстиції України 03 вересня 2014 року за № 1064/25841, Правилах технічної експлуатації теплових установок і мереж, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 14 лютого 2007 року № 71,

зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2007 року за № 197/13464.

II. Індивідуальні ТНВВ

1. При визначенні індивідуальних ТНВВ усі їх складові приводяться до 1000 м³ загального обсягу води, що надійшов до системи ЦПГВ за фактичними даними надання послуг з ЦПГВ за останній рік, та позначаються як $Q_{заг}$.

2. Технологічні нормативи використання води поділяються на:
поточні індивідуальні;
перспективні індивідуальні.

3. Індивідуальні ТНВВ встановлюються для:
витрат гарячої води;
витрат холодної води;
втрат гарячої води;
втрат холодної води.

4. Поточні індивідуальні технологічні нормативи втрат води не повинні перевищувати граничнодопустимих значень, які встановлюються органами місцевого самоврядування.

5. Цільове значення технологічних нормативів використання води та строки їх досягнення встановлюються органами місцевого самоврядування.

6. Перспективні індивідуальні технологічні нормативи втрат води (W) розраховуються суб'єктом господарювання виходячи з умов досягнення

цільового значення технологічних нормативів використання води, яке встановлює орган місцевого самоврядування, за формулою

$$W = T_{nep} \times \frac{W_{non} - W_{nep}}{T_{non} + T_{nep}} + W_{nep}, \text{ м}^3/\text{рік},$$

де T_{nep} - проміжок часу до досягнення цільового значення технологічних нормативів використання води, роки;

T_{non} - тривалість періоду, на який були затверджені попередні значення поточних індивідуальних ТНВВ, роки;

W_{nep} - цільове значення технологічних нормативів використання води, м³/рік;

W_{non} - попередньо затверджені поточні індивідуальні ТНВВ, м³/рік.

7. У разі якщо заплановано суттєву зміну технологічних режимів, додатково можуть бути встановлені перспективні індивідуальні технологічні нормативи витрат води, що розраховуються за формулою

$$W = T_{nep} \times \frac{W_{non} - W_{nep}}{T_{non} + T_{nep}} + W_{nep}, \text{ м}^3/\text{рік},$$

де T_{nep} - проміжок часу до реалізації проекту, роки;

T_{non} - тривалість періоду, на який були затверджені попередні значення поточних індивідуальних ТНВВ, роки;

W_{nep} - цільове значення, що буде досягнуте після реалізації проекту, м³/рік;

W_{non} - попередньо затверджені поточні індивідуальні ТНВВ, м³/рік.

8. Поточні індивідуальні технологічні нормативи витрат води розраховуються з урахуванням особливостей виробництва та

транспортування гарячої води, передбачених у технологічному регламенті суб'єкта господарювання.

9. Визначення індивідуальних ТНВВ здійснюється суб'єктами господарювання самостійно або на підставі договорів з іншими суб'єктами господарювання, укладених відповідно до чинного законодавства.

10. Для встановлення індивідуальних ТНВВ суб'єкт господарювання подає уповноваженому органу такі документи:

1) розрахунок індивідуальних ТНВВ у паперовому вигляді (сторінки нумеруються, прошиваються та підписуються уповноваженою особою суб'єкта господарювання);

2) документи, що підтверджують достовірність вихідних даних (дані звітності, довідки, за необхідності - проектні матеріали), а також (за необхідності) план заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання гарячої води суб'єктом господарювання, із зазначенням показників перспективних індивідуальних ТНВВ (за роками); при повторному погодженні суб'єкт господарювання надає звіт про результати виконання зазначеного плану заходів;

3) фактичні дані технологічних витрат і втрат, зафіксовані засобами технологічного обліку об'ємів гарячої води та вузлами комерційного обліку (за їх наявності) за останній рік. При значній відмінності фактично вимірених і розрахованих поточних індивідуальних ТНВВ рішення щодо застосування того чи іншого значення приймає уповноважений орган.

11. Поточні індивідуальні ТНВВ суб'єкта господарювання встановлюються уповноваженим органом відповідно до законодавства

строком на два роки (як загальний для гарячої та холодної води) з обов'язковим визначенням окремо індивідуального ТНВВ для гарячої води.

12. Якщо протягом строку дії перспективних індивідуальних ТНВВ значення поточних індивідуальних ТНВВ не досягло їх рівня, уповноважений орган приймає рішення щодо встановлення нових (або інших) поточних індивідуальних ТНВВ.

13. Підставою для дострокового перегляду або внесення змін до індивідуальних ТНВВ суб'єкта господарювання можуть бути:

зміни у чинному законодавстві;

зміна технології виробництва гарячої води;

зміни в технічному стані та кількості мереж і споруд системи ЦПГВ (збільшення чи зменшення кількості мереж і споруд на 10 і більше відсотків від загальної кількості мереж і споруд);

значна відмінність фактично вимірянних і розрахованих індивідуальних ТНВВ;

зміна кількості засобів комерційного обліку об'ємів гарячої води (не менше ніж на 10 %).

III. Визначення індивідуальних технологічних нормативів витрат води

1. Витоки води при виробництві та підігріві води розраховуються окремо в кожному конкретному випадку з урахуванням технологічної схеми забору і підготовки води, переліку і стану наявних споруд, наявної запірної арматури тощо.

2. Окремі складові технологічних нормативів витрат та втрат води розподіляються відповідно до меж балансової належності місць, де вони

утворились. Втрати з трубопроводів та втрати на вузлах комерційного обліку покладаються на виконавця послуги з ЦПГВ; втрати на ЦТП та/або котельнях, та/або насосному обладнанні - на виробника або виконавця послуги з ЦПГВ.

3. Технологічні нормативи витрат холодної та гарячої води виробника послуг з ЦПГВ ($W_{вир}$) розраховуються за формулами

$$W_{вир}^{XB} = W_{власн}^{XB} + W_{тр}^{XB} + W_{пром}^{XB}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де $W_{власн}^{XB}$ - технологічні нормативи витрат холодної води для власних господарсько-побутових потреб ЦТП та/або котельнь, $\text{м}^3/\text{тис. м}^3$;

$W_{тр}^{XB}$ - технологічні нормативи витрат холодної води для транспортування, $\text{м}^3/\text{тис. м}^3$;

$W_{пром}^{XB}$ - технологічні нормативи витрат холодної води для виробництва гарячої води, зокрема для промивання теплообмінників та баків-акумуляторів після хімічного або механічного очищення, $\text{м}^3/\text{тис. м}^3$;

$$W_{вир}^{ГВ} = W_{власн}^{ГВ} + W_{тр}^{ГВ}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де $W_{власн}^{ГВ}$ - технологічні нормативи витрат гарячої води для власних господарсько-побутових потреб ЦТП та/або котельнь, $\text{м}^3/\text{тис. м}^3$;

$W_{тр}^{ГВ}$ - технологічні нормативи витрат гарячої води для транспортування, $\text{м}^3/\text{тис. м}^3$.

4. Якщо у ЦТП та/або котельнях встановлено засіб технологічного обліку об'ємів гарячої води для господарсько-побутових потреб ЦТП та/або котельнь, технологічні нормативи витрат гарячої води для власних господарсько-побутових потреб ($W_{власн}$) розраховуються за показаннями цього засобу обліку, у разі його відсутності - за формулами, наведеними нижче. Фактичні дані, які було отримано за засобами обліку, використовують

у випадку, коли вони не перевищують розрахункового нормативу.

Технологічні нормативи витрат холодної води для власних господарсько-побутових потреб ($W_{власн}^{XB}$) розраховуються за формулою

$$W_{власн}^{XB} = \frac{K_{p-дiтн} \times K_{iтн} \times 0,009 + K_{p-дроб} \times K_{роб} \times 0,014}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де $K_{p-дiтн}$ - кількість робочих днів інженерно-технічних працівників за останній рік, дiб;

$K_{p-дроб}$ - кількість робочих днів робiтників за останній рік, дiб;

$K_{iтн}$ - кількість інженерно-технічних працівників, які безпосередньо задіяні в процесі виробництва та постачання гарячої води, осіб;

$K_{роб}$ - кількість робiтників, які безпосередньо задіяні в процесі виробництва та постачання гарячої води, осіб;

0,009 - норма використання холодної води одним інженерно-технічним працівником на добу, м³;

0,014 - норма використання холодної води одним робiтником на добу, м³;

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надiйшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рiк.

Технологічні нормативи витрат гарячої води для власних господарсько-побутових потреб ($W_{власн}^{ГВ}$) розраховуються за формулою

$$W_{власн}^{ГВ} = \frac{K_{p-дiтн} \times K_{iтн} \times 0,006 + K_{p-дроб} \times K_{роб} \times 0,011}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де $K_{p-дiтн}$ - кількість робочих днів інженерно-технічних працівників за останній рік, дiб;

$K_{p-дроб}$ - кількість робочих днів робiтників за останній рік, дiб;

$K_{iтн}$ - кількість інженерно-технічних працівників, які безпосередньо задіяні в процесі виробництва та постачання гарячої води, осіб;

$K_{роб}$ - кількість робітників, які безпосередньо задіяні в процесі виробництва та постачання гарячої води, осіб;

0,006 - норма використання гарячої води одним інженерно-технічним працівником на добу, м³;

0,011 - норма використання гарячої води одним робітником на добу, м³;

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рік.

5. Технологічні нормативи витрат холодної та гарячої води для транспортування ($W_{тр}$) розраховуються за формулами

$$W_{тр}^{XB} = W_M^{XB} + W_H^{XB}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де W_M^{XB} - технологічні нормативи витрат холодної води в розподільних мережах, м³/тис. м³;

W_H^{XB} - технологічні нормативи витрат холодної води для власних потреб насосних станцій та насосних груп, м³/тис. м³;

$$W_{тр}^{ГВ} = W_M^{ГВ} + W_H^{ГВ}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де $W_M^{ГВ}$ - технологічні нормативи витрат гарячої води в розподільних мережах, м³/тис. м³;

$W_H^{ГВ}$ - технологічні нормативи витрат гарячої води для власних потреб насосних станцій та насосних груп, м³/тис. м³.

6. Технологічні нормативи витрат холодної та гарячої води в розподільних мережах (W_M) складаються з витрат для планового промивання, дезінфекції (W_M^{XB}) та заповнення мереж ($W_M^{ГВ}$).

Технологічні нормативи витрат холодної води на промивання та дезінфекцію трубопроводів (W_M^{XB}) розраховуються за формулою

$$W_M^{XB} = \frac{n \times 2826 \times \sum(d_i^2 \times V_i \times t_i)}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де n - кількість планових промивань трубопроводів за рік, од. Приймається за фактичними даними минулого року, але не більше 2 промивань на рік. За наявності відповідних приписів Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів можливе збільшення кількості промивань мереж;

d_i - діаметр i -ої ділянки трубопроводу, м;

V_i - швидкість води при гідравлічному промиванні, м/с. Приймається на рівні 1,5 м/с або за фактичними даними;

t_i - фактичний час промивання i -ої ділянки, год. За відсутності даних приймається час промивання трубопроводів не більше 2 год;

2826 - коефіцієнт для перерахунку секунд на години та врахування сталої величини $\pi/4$ ($2826=3600 \times 3,14/4$);

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рік.

Технологічні нормативи витрат гарячої води на заповнення трубопроводу (W_M^{GB}) розраховуються за формулою

$$W_M^{GB} = \frac{n \times 0,785 \times \sum(d_i^2 \times L_i)}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де n - кількість планових промивань трубопроводів за рік, од. Приймається за фактичними даними минулого року, але не більше 2 промивань на рік. За наявності відповідних приписів Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів можливе збільшення кількості промивань мереж;

d_i - діаметр i -ої ділянки трубопроводу, м;

L_i - протяжність промивної ділянки в однотрубному вимірі, м. Для

водоводів протяжність промивних ділянок приймається за фактичними даними або вважається рівною протяжності промивних ділянок;

0,785 - коефіцієнт, що враховує перерахунок сталої величини $\pi/4$ ($3,14/4=0,785$);

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рік.

7. Технологічні нормативи витрат води для власних потреб насосних станцій та насосних груп (W_n) складаються з витрат води для охолодження підшипників насосів (W_n^{XB}) та протікання через сальникові ущільнення ($W_n^{ГВ}$).

Технологічні нормативи витрат холодної води на охолодження підшипників насосів (W_n^{XB}) розраховуються за формулою

$$W_n^{XB} = \frac{\sum q_i \times T_i}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де q_i - витрати холодної води для охолодження підшипників одного насоса, м³/год. Приймаються за паспортними даними;

T_i - фактичний час роботи насоса, год/рік;

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рік.

Технологічні нормативи витрат гарячої води на протікання через сальникові ущільнення ($W_n^{ГВ}$) розраховуються за формулою

$$W_n^{ГВ} = \frac{\sum q_i \times T_i}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де q_i - витрати гарячої води на протікання через сальникові ущільнення, м³/год. Приймаються за паспортними даними, а за їх відсутності не більше 2 л/год;

T_i - фактичний час роботи насоса, год/рік;

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рік.

8. Технологічні нормативи витрат холодної води для виробництва гарячої води, зокрема для промивання теплообмінників та/або баків акумуляторів після хімічного або механічного очищення ($W_{пром}^{XB}$), розраховуються за формулою

$$W_{пром}^{XB} = \frac{\sum q_i \times N_i}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де q_i - обсяг холодної води, який витрачається на одне промивання обладнання в i -му ЦТП, що підтверджується актом промивання, м^3 . Визначається за фактичними даними, за даними паспорта обладнання або за технічним регламентом експлуатації системи;

N_i - кількість промивань одиниці обладнання за рік, од. Приймається за фактичними даними минулого року, але не більше 2 промивань на рік. За наявності відповідних приписів Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів можливе збільшення кількості промивань обладнання;

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. $\text{м}^3/\text{рік}$.

9. У разі проведення заходів з доочищення води, яка забирається з системи централізованого водопостачання (фільтрація, освітлення тощо), технологічні нормативи витрат гарячої води виробника послуг з ЦПГВ ($W_{пром}^0$) визначаються відповідно до регламенту роботи суб'єкта господарювання або розраховуються за паспортними даними обладнання за формулою, наведеною у пункті 8 цього розділу.

IV. Визначення індивідуальних технологічних нормативів втрат води

1. Технологічні нормативи втрат холодної та гарячої води складаються з:

- втрат води, які пов'язані з витіканням води при аваріях;
- втрат води при промиванні мереж після ліквідації аварії;
- схованих втрат води, які виникають через протікання води зі свищів та стиків трубопроводів;
- втрат води через арматуру.

2. Технологічні нормативи втрат гарячої води з трубопроводів при аваріях ($W_{ав}$) включають витоки гарячої води під час аварії ($W_{ав1}^{ГВ}$) та втрати води для промивання трубопроводів і їх дезінфекції після ліквідації аварії ($W_{ав2}^{ХВ}$).

3. Розрахунок технологічних нормативів втрат гарячої води, пов'язаних з її витіканням з трубопроводів при аваріях ($W_{ав1}^{ГВ}$), здійснюється за формулою

$$W_{ав1}^{ГВ} = \frac{9568 \times N \sum(t_i \times \omega_i \times \sqrt{H})}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де N - кількість аварій в мережі за рік, од.;

t_i - час витікання води до локалізації аварії, год;

ω_i - жива площа перерізу i -го отвору, тріщини або розлому, м^2 ;

H - середньозважений тиск на заданій ділянці, зареєстрований на тепловому пункті за останній звітний рік, м вод. ст.;

9568 - коефіцієнт, що розраховується таким чином:

$$9568 = 3600 \times \mu \times \sqrt{2 \times g} = 3600 \times 0,6 \times 4,4294 = 9567,5,$$

де 3600 - коефіцієнт перерахунку секунд у години;

μ - коефіцієнт швидкості витікання рідини з затоплених малих отворів,
 $\mu = 0,6$;

g - стала величина прискорення вільного падіння, $9,806 \text{ м/с}^2$;

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рік.

За відсутності фактичних даних час витікання води до локалізації аварії приймається 0,5 год.

Площа перерізу (ω_i) визначається за типом руйнування трубопроводу. У випадках свищів, зруйнованих стиків або сальників приймається фактична площа отвору або

$$\omega_i = 2 \times 10^{-4}, \text{ м}^2.$$

При витіканні води з тріщин у трубах допускається приймати

$$\omega_i = 0,05\pi d_i^2/4, \text{ м}^2,$$

де d_i - діаметр трубопроводу на заданій ділянці, м.

При витіканні з переломів у трубах

$$\omega_i = 0,75\pi d_i^2/4, \text{ м}^2.$$

Співвідношення типів руйнування визначається за фактичними даними експлуатації, а за їх відсутності приймається таке співвідношення: зі свищами - 75 %, з тріщинами - 20 %, з переломом - 5 %.

У випадках просадних ґрунтів співвідношення може бути переглянуто і кількість аварій, пов'язаних з переломами, може бути збільшена до 10 %.

4. Розрахунок технологічних нормативів втрат холодної води для промивання мереж після ліквідації аварії ($W_{ав2}^{XB}$) здійснюється за формулою

$$W_{ав2}^{XB} = \frac{2826 \times \sum(d_i^2 \times V_i \times t_i)}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де d - діаметр і-ої ділянки трубопроводу, м;

V_i - швидкість води при гідравлічному промиванні, м/с. Приймається на рівні 1,5 м/с або за фактичними даними;

t_i - фактичний час промивання і-ої ділянки, год. За відсутності даних приймається час промивання трубопроводів не більше 2 год;

2826 - коефіцієнт для перерахунку секунд у години та врахування сталої величини $\pi/4$ ($2826=3600 \times 3,14/4$);

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рік.

Розрахунок технологічних нормативів втрат гарячої води для заповнення мереж після ліквідації аварії ($W_{ав2}^{ГВ}$) здійснюється за формулою

$$W_{ав2}^{ГВ} = \frac{0,785 \times \sum(d_i^2 \times L_i)}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де d_i - діаметр і-ої ділянки трубопроводу, м;

L_i - протяжність промивної ділянки трубопроводу в однострубному вимірі, м. Для водоводів протяжність промивних ділянок приймається за фактичними даними або вважається рівною протяжності ремонтних ділянок;

0,785 - коефіцієнт, що враховує перерахунок сталої величини $\pi/4$ ($3,14/4=0,785$);

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рік.

5. Сховані витіки гарячої води з трубопроводів (W_{cx}) включають витіки, пов'язані з протіканням води через стики і стінки сталевих трубопроводів ($W_{cx1}^{ГВ}$), та витіки, пов'язані з наявністю невиявлених свищів ($W_{cx2}^{ГВ}$).

6. Технологічні нормативи втрат гарячої води, пов'язані з протіканнями води через стики і стінки сталевих трубопроводів ($W_{cx1}^{ГВ}$), розраховуються за формулою

$$W_{cx1}^{ГВ} = \frac{\sum N \times t \times K \times L_j \times q_i \times 0,06 \times \sqrt{H_{сер} / 60}}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де N - кількість діб роботи системи гарячого водопостачання за рік, діб;

t - режим роботи системи ЦПГВ, год/добу;

L_j - довжина i -ої ділянки сталевого трубопроводу в однотрубному вимірі, км;

q_i - допустимий рівень витрат води, л/хв. Допустимий рівень витрат води з нових трубопроводів завдовжки 1 км (при тиску 60 м вод. ст.) приймається згідно з додатком 1 до цієї Методики;

0,06 - коефіцієнт для переведення л/хв у м³/год;

H - середньозважений тиск на заданій ділянці, зареєстрований на тепловому пункті за останній звітний рік, м вод. ст.;

60 - тиск, при якому проводяться гідравлічні випробування, м вод. ст.;

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рік;

K - коефіцієнт, який залежить від строку експлуатації трубопроводів, типу стиків. Значення K можуть бути визначені експериментальним шляхом.

За відсутності експериментальних даних його значення приймається згідно з додатком 2 до цієї Методики.

7. Технологічні нормативи втрат гарячої води через невиявлені свищі на сталевих трубопроводах розраховуються за формулою ($W_{cx2}^{ГВ}$)

$$W_{cx2}^{ГВ} = \frac{9568 \times N_{св} \times \sum (24 \times n_i \times \omega_i \times \sqrt{H})}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де $N_{св}$ - кількість невиявлених свищів, од.;

24 - час витікання гарячої води через невиявлені свищі протягом доби,

год;

n_i - кількість днів роботи системи ЦПГВ за рік, діб;

ω_i - площа отвору свища. За відсутності фактичних даних становить $2 \times 10^{-4} \text{ м}^2$;

9568 - коефіцієнт, що розраховується таким чином:

$$9568 = 3600 \times \mu \times \sqrt{2 \times g} = 3600 \times 0,6 \times 4,4294 = 9567,5,$$

де 3600 - коефіцієнт перерахунку секунд у години;

μ - коефіцієнт швидкості витікання рідини з затоплених малих отворів,
 $\mu = 0,6$;

g - стала величина прискорення вільного падіння, $9,806 \text{ м/с}^2$;

H - середньозважений тиск на заданій ділянці, зареєстрований на тепловому пункті за останній звітний рік, м вод. ст.;

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. $\text{м}^3/\text{рік}$.

Кількість невиявлених свищів оцінюється за формулою

$$N_{св} = 0,0007 \times T \times N, \text{ од.},$$

де 0,0007 - статистичний коефіцієнт, який враховує ймовірність невиявлення утвореного свища протягом 1 року;

N - кількість аварій за рік, приведена до довжини розподільної мережі, од./км. Приймається за фактичними даними минулого року, але не більше 2 аварій на 1 км сталевих трубопроводів в однотрубному вимірі;

T - середньозважений строк експлуатації трубопроводу, роки.
Визначається за формулою

$$T = \frac{\sum T_j \times L_j}{\sum L_j}, \text{ роки},$$

де L_j - довжина j -ої ділянки сталевих трубопроводу в однотрубному вимірі, км;

T_j - строк експлуатації j -ої ділянки сталевих трубопроводу, роки.

8. Витоки гарячої води через нещільності арматури ($W_{арм}$) складаються з протікань води через ущільнення арматури при несправностях ($W_{арм1}^{ГВ}$) та просочувань води через закриту арматуру ($W_{арм2}^{ГВ}$).

9. Технологічні нормативи втрат гарячої води через ущільнення арматури при несправностях ($W_{арм1}^{ГВ}$) розраховуються за формулою

$$W_{арм1}^{ГВ} = \frac{N \times \delta \times n \times q}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де N - період роботи запірної арматури, діб;

δ - частка арматури, яка має протікання. При невідомій кількості приймається значення 0,03;

n - загальна кількість одиниць арматури, од.;

q - середні втрати води через ущільнення мережевої арматури, м³/добу.

Показник q оцінюється за фактичними даними, за їх відсутності приймається на рівні 0,5 м³/добу для труб з діаметром до 100 мм; 2,15 м³/добу для труб з діаметром від 100 до 200 мм; 4,3 м³/добу для труб з діаметром 200 мм і більше;

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рік.

10. Технологічні нормативи втрат гарячої води, пов'язані з просочуванням через закриту арматуру ($W_{арм2}^{ГВ}$), розраховуються з паспортних даних арматури з урахуванням фактичного часу закриття за формулою

$$W_{арм2}^{ГВ} = \frac{N \times n \times q_n}{Q_{заг}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де N - середній період перебування запірної арматури в закритому стані відповідно до регламенту роботи обладнання, діб/рік;

n - загальна кількість закритих одиниць арматури, які перебувають в експлуатації на розподільній мережі гарячого водопостачання (крім можливих резервних ліній), од.;

q_n - допустимий рівень протікання води через закриту арматуру (з паспортних даних), м³/добу. За відсутності даних приймаються на рівні 4 л/год (0,096 м³/добу);

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рік.

V. Визначення необлікованих втрат гарячої води

1. Втрати гарячої води, які не обліковані вузлами комерційного обліку об'ємів гарячої води, визначаються для виробника послуг з ЦПГВ. Необліковані втрати води розраховуються для всіх вузлів комерційного обліку об'ємів гарячої води.

2. Технологічні нормативи втрат гарячої води, які не обліковані вузлами комерційного обліку, виникають внаслідок розбору гарячої води нижче порогу чутливості вимірювальної техніки ($W_{но}^{ГВ}$) і розраховуються за формулою

$$W_{но}^{ГВ} = \frac{\sum q_i^{пор} \times n_i \times t_i \times N \times k}{Q_{заб}}, \text{ м}^3/\text{тис. м}^3,$$

де $q_i^{пор}$ - поріг чутливості комерційного засобу обліку i -го калібру, м³/год;

n_i - кількість вузлів комерційного обліку i -го калібру, од.;

t_i - кількість годин роботи комерційного засобу обліку нижче порогу чутливості. За відсутності даних приймається 6 год/добу при цілодобовій подачі гарячої води та 2 год/добу при подачі води за графіком;

N - кількість діб роботи ЦПГВ за рік, діб;

K - частка лічильників, що працюють нижче порогу чутливості. За відсутності даних приймається середньостатистичне значення - 0,1;

$Q_{заг}$ - загальний обсяг води, що надійшов до системи ЦПГВ, тис. м³/рік.

**Заступник директора Департаменту
систем життєзабезпечення та
житлової політики**

В.В. Токаренко

Додаток 1
до Методики визначення
технологічних нормативів
витрат та втрат гарячої води
у системах централізованого
постачання гарячої води
(пункт 6 розділу IV)

**Допустимий рівень витрати води з нових сталевих трубопроводів
завдовжки 1 км (при тиску 60 м вод. ст.)**

Внутрішній діаметр сталевих трубопроводу, мм	Допустимі витрати, л/хв
15	0,042
20	0,056
25	0,07
32	0,09
40	0,112
50	0,14
60	0,165
70	0,196
80	0,224
90	0,252
100	0,28
125	0,35
150	0,42
200	0,56
250	0,70
300	0,85
350	0,90
400	1,00
450	1,05
500	1,10
600	1,20

Примітки:

1. При довжині випробовуваної ділянки сталевих трубопроводів менше 1 км наведені в таблиці допустимі витрати підкачуваної води слід множити на його довжину, виражену в км; при довжині понад 1 км допустиму витрату підкачуваної води слід приймати як для 1 км.

2. Для ділянок сталевих трубопроводів з внутрішнім діаметром, який відсутній у цій таблиці, визначення допустимих витрат води необхідно виконувати лінійною інтерполяцією або екстраполяцією.

3. Допустимі витрати води з нових сталевих трубопроводів завдовжки 1 км (при тиску 60 м вод. ст.) приймаються згідно з ДСТУ-Н Б В.2.5-68:2012 «Настанова з будівництва, монтажу та контролю якості трубопроводів зовнішніх мереж водопостачання та каналізації».

Додаток 2
до Методики визначення
технологічних нормативів
витрат та втрат гарячої води
у системах централізованого
постачання гарячої води
(пункт 6 розділу IV)

Значення коефіцієнта K для сталевих трубопроводів

Строк експлуатації сталевих трубопроводів, років	< 10	11-20	21-30	> 30
K	1	2,1	3,2	4,4

Примітка. Значення коефіцієнта визначалося на основі статистичних даних експериментальним та розрахунковим методами з врахуванням матеріалу трубопроводу та строку його експлуатації.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Методики визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Станом на 01.11.2017 Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг здійснюється регулювання 47 підприємств теплопостачання та гарячого водопостачання (з яких 7 підприємств Автономної Республіки Крим).

За оперативною інформацією, від НКРЕКП до місцевих органів влади перейшло 207 підприємств теплопостачання та гарячого водопостачання, що становить 81 % загальної кількості підприємств, діяльність яких регулювалася НКРЕКП.

Наразі 1 129 підприємств централізованого теплопостачання та централізованого постачання гарячої води регулюються на місцевому рівні.

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Гройсмана В.Б. від 23.04.2016 № 361 місцевими державними адміністраціями вживаються вичерпні заходи для невідкладного забезпечення централізованого постачання гарячої води споживачам.

За інформацією, що надійшла від обласних та Київської міської державних адміністрацій, централізованим постачанням гарячої води забезпечується населення міст Вінниця, Ладизин, Луцьк, Ковель, Нововолинськ, В.Волинський, Маневицький район Волинської області, Дніпро, Кривий Ріг, Апостолівський район Дніпропетровської області, Краматорськ, Красний Ліман, Маріуполь, Бахмуцький та Маріїнський райони Донецької області, Миколаївська ОТГ Донецької області, Запоріжжя, Енергодар, Івано-Франківськ, Бурштин, Києво-Святошинський район Київської області, Бровари, Обухів, Славутич, Лисичанськ, Северодонецьк, Рубіжне, Львів, Червоноград, Новий Розділ, Добротвір, Новояворівськ, Южноукраїнськ, Одеса, Чорноморськ, Полтава, Карлівка, Кременчук, Лубни, Миргород, Гадяч, Горішні Плавні, Рівне, Варащ, Дубно, Острог, Суми, Конотоп, Охтирка, Шостка, Тернопіль, Харків та Харківський район Харківської області, Дергачівський район Харківської області, Зміївський район Харківської області, Хмельницький, Кам'янець-Подільський, Нетішин, Черкаси, Чернігів, Городня, Корюківка та Київ.

Станом на 01.11.2017 із 83 684 житлових будинків з централізованим опаленням до систем централізованого постачання гарячої води (далі – ЦПВ) підключено 36 806 житлових будинків, що становить 44% їх загальної кількості.

За інформацією обласних та Київської міської державних адміністрацій, у 2016 році із 84 656 житлових будинків з централізованим

опаленням до систем ЦПГВ було підключено 39 718 житлових будинків, що становило 47% їх загальної кількості.

Тобто порівняно з 2016 роком рівень реалізації та споживання гарячої води у 2017 році зменшився, а отже, і витрата води на одного мешканця зменшилась.

З набуттям чинності Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» встановлення стовідсоткового технологічного обліку споживання води у центральних та індивідуальних теплових пунктах (далі – ЦТП та ІТП) зумовить можливість проведення аналізу її споживання на потреби ЦПГВ.

Станом на 01.11.2017 втрати гарячої води становлять 38%, що є прямими втратами підприємств, пов'язаними з виробництвом гарячої води у ЦТП або ІТП та/або котельнях, при транспортуванні та наданні послуг з ЦПГВ (і є збитками підприємств).

Проблематика у збільшенні відсотка втрат гарячої води пов'язана з тим, що гаряча вода надається споживачам протягом року, а тепла енергія протягом опалювального сезону. Із зростанням тарифів на послуги з ЦПГВ через істотне здорожчення природного газу для виробництва теплової енергії зменшується кількість споживачів гарячої води з причини встановлення ними бойлерів та збільшенням її несанкціонованого відбору.

Так, на виконання пункту 199 Плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275, було прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 569 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері теплопостачання».

Реалізація зазначеної Концепції передбачається в три етапи.

На першому етапі (2017-2018 роки) заплановано, зокрема:

стимулювання зниження рівня втрат теплової енергії та гарячого водопостачання під час її виробництва до 8 відсотків та транспортування до 15 відсотків;

завершення процедури удосконалення тарифної політики, спрямованої на встановлення уповноваженими органами тарифів, які покриватимуть капітальні та операційні витрати підприємств;

впровадження механізму стимулюючого тарифоутворення;

забезпечення 100-відсоткового комерційного обліку спожитої теплової енергії та гарячої води;

сприяння переходу підприємств на двоставкові тарифи.

Згідно з пунктом 3 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, належить розроблення науково обґрунтованих нормативів витрат та втрат ресурсів, що використовуються при виробництві, транспортуванні та постачанні житлово-комунальних послуг.

Відповідно до абзацу шостого підпункту 2 пункту 4 Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 року № 197, Мінрегіон відповідно до покладених на нього завдань затверджує методики визначення норм споживання житлово-комунальних послуг (крім споживання природного газу та електроенергії), нормативів витрат і втрат ресурсів, що використовуються у житлово-комунальній сфері, вартості утримання та технічного обслуговування об'єктів житлово-комунального господарства.

Пунктом 70 Порядку формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги», передбачено, що формування тарифів на послуги з ЦПГВ підприємствами здійснюється відповідно до річних планів надання таких послуг, що складаються у розрізі територіальних громад, у межах яких підприємство надає послугу з ЦПГВ (є виконавцем такої послуги), економічно обґрунтованих планових витрат, визначених на підставі державних нормативів (норм) витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів) та цін у плановому періоді. Тариф на послуги з ЦПГВ розраховується виходячи із вартості теплової енергії, затвердженої для відповідної категорії споживачів у відповідній територіальній громаді, та вартості послуг з централізованого водопостачання, що використовуються для надання послуг з ЦПГВ, з урахуванням втрат теплової енергії та води в мережах ЦПГВ, визначених в установленому законодавством порядку відповідно до міжгалузевих, галузевих та регіональних методик, інших документів щодо нормування витрат та втрат ресурсів, якими передбачені особливості технологічних процесів конкретного виробництва.

Тобто, розрахунок технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ повинен бути невід'ємною складовою тарифів на послуги з ЦПГВ. Методика його розрахунку повинна забезпечувати виконання двох основних завдань:

розраховане значення не повинно суттєво відрізнятись від фактичного; методика повинна стимулювати підприємства до скорочення втрат і витрат гарячої води.

На сьогодні на державному рівні відсутній нормативно-правовий акт, який визначає загальні вимоги до технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ та не розроблено і не прийнято відповідних міжгалузевих, галузевих та регіональних методик, інших документів щодо нормування витрат та втрат води в мережах ЦПГВ, якими передбачено особливості технологічного процесу виробництва та приготування гарячої води.

З огляду на викладене Мінрегіоном розроблено проект наказу Мінрегіону «Про затвердження Методики визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води» (далі – проект наказу).

2. Мета і шляхи її досягнення

Проектом наказу пропонується затвердити Методику визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води, яка дозволить проводити розподіл між обсягами технологічних нормативів витрат та втрат гарячої і холодної води при виробництві гарячої води у ЦТП та ІТП та/або котельнях, при транспортуванні та наданні послуг з ЦПГВ.

Прийняття проекту наказу забезпечить створення нормативно-правових основ для застосування економічних важелів керування процесом енергозбереження, планування реалізації, споживання, їх оцінки ефективності гарячого водопостачання, планування тарифів, проведення прогнозних розрахунків на перспективу при складанні балансів та цільових програм розвитку, а також для розроблення техніко-економічного обґрунтування інвестиційних проектів технічної модернізації систем ЦПГВ та обладнання.

3. Правові аспекти

У даній сфері правового регулювання діють:

Водний кодекс України;

закони України «Про питну воду та питне водопостачання», «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг», «Про житлово-комунальні послуги», «Про теплопостачання», «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»;

постанови Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» та від 21.07.2005 № 630 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення».

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту наказу не потребує додаткових матеріальних чи інших витрат.

5. Позиція заінтересованих органів

Проект наказу потребує погодження з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством екології та природних ресурсів України, Державним агентством водних ресурсів України, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Державною регуляторною службою України та державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

6. Регіональний аспект

Проект наказу стосується питань функціонування місцевого самоврядування та потребує погодження Всеукраїнськими асоціаціями органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» та «Українська асоціація районних та обласних рад», Всеукраїнською асоціацією сільських та селищних рад.

6¹. Запобігання дискримінації

Проект наказу не містить ознак дискримінації.
Громадська антидискримінаційна експертиза не проводилась.

7. Запобігання корупції

Проект наказу не передбачає правил і процедур, які містять ризики вчинення корупційних правопорушень.
Громадська антикорупційна експертиза не проводилась.

8. Громадське обговорення

Проект наказу буде розміщено на офіційному веб-сайті Мінрегіону (www.minregion.gov.ua).

8¹. Розгляд Науковим комітетом Національної ради України з питань розвитку науки і технології

Проект наказу не надсилався на розгляд Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технології, оскільки він не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

9. Позиція соціальних партнерів

Проект наказу потребує погодження Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні та Спільним

представницьким органом всеукраїнських профспілок та профспілкових об'єднань.

10. Оцінка регуляторного впливу

Проект наказу є регуляторним актом та відповідає принципам державної регуляторної політики.

10¹. Вплив реалізації акта на ринок праці

Реалізація проекту наказу не вплине на ринок праці.

11. Прогноз результатів

Прийняття проекту наказу дозволить забезпечити єдиний підхід до визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ та забезпечить створення нормативно-правових основ для застосування економічних важелів керування процесом енергозбереження, планування реалізації, споживання, їх оцінки ефективності гарячого водопостачання, планування тарифів, проведення прогностичних розрахунків на перспективу при складанні балансів та цільових програм розвитку, а також для розроблення техніко-економічного обґрунтування інвестиційних проектів технічної модернізації систем ЦПГВ та обладнання.

**Перший заступник Міністра регіонального
розвитку, будівництва та житлово -
комунального господарства України**

В.А. НЕГОДА

_____ 2017 року

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проекту наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Методики визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води»

I. Визначення проблеми

Станом на 01.11.2017 Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг здійснюється регулювання 47 підприємств теплопостачання та гарячого водопостачання (з яких 7 підприємств АР Крим).

За оперативною інформацією від НКРЕКП до місцевих органів влади перейшло 207 підприємств теплопостачання та гарячого водопостачання, що становить 81 % загальної кількості підприємств, діяльність яких регулювалася НКРЕКП.

Наразі 1 129 підприємств централізованого теплопостачання та централізованого постачання гарячої води регулюються на місцевому рівні.

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Гройсмана В.Б. від 23.04.2016 № 361 місцевими державними адміністраціями вживаються вичерпні заходи для невідкладного забезпечення централізованого постачання гарячої води споживачам.

За інформацією, що надійшла від обласних та Київської міської державних адміністрацій, централізованим постачанням гарячої води забезпечується населення міст Вінниця, Ладижин, Луцьк, Ковель, Нововолинськ, В.Волинський, Маневицький район Волинської області, Дніпро, Кривий Ріг, Апостолівський район Дніпропетровської області, Краматорськ, Красний Ліман, Маріуполь, Бахмуцький та Маріїнський райони Донецької області, Миколаївська ОТГ Донецької області, Запоріжжя, Енергодар, Івано-Франківськ, Бурштин, Києво-Святошинський район Київської області, Бровари, Обухів, Славутич, Лисичанськ, Северодонецьк, Рубіжне, Львів, Червоноград, Новий Розділ, Добротвір, Новояворівськ, Южноукраїнськ, Одеса, Чорноморськ, Полтава, Карлівка, Кременчук, Лубни, Миргород, Гадяч, Горішні Плавні, Рівне, Варащ, Дубно, Острог, Суми, Конотоп, Охтирка, Шостка, Тернопіль, Харків та Харківський район Харківської області, Дергачівський район Харківської області, Зміївський район Харківської області, Хмельницький, Кам'янець-Подільський, Нетішин, Черкаси, Чернігів, Городня, Корюківка та Київ.

Станом на 01.11.2017 із 83 684 житлових будинків з централізованим опаленням до систем централізованого постачання гарячої води (далі – ЦПГВ) підключено 36 806 житлових будинків, що становить 44% їх загальної кількості.

За інформацією обласних та Київської міської державних адміністрацій, на території України у 2016 році із 84 656 житлових будинків з централізованим опаленням до систем ЦПГВ було підключено 39 718 житлових будинків, що становило 47% від їх загальної кількості.

Тобто порівняно з 2016 роком рівень реалізації та споживання гарячої води у 2017 році зменшився, а отже, і витрата води на одного мешканця зменшилась.

З набуттям чинності Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» встановлення стовідсоткового технологічного обліку споживання води у центральних та індивідуальних теплових пунктах (далі – ЦТП та ІТП) зумовить можливість проведення аналізу її споживання на потреби ЦПГВ.

Станом на 01.11.2017 втрати гарячої води становлять 38%, що є прямими втратами підприємств, пов'язаними з виробництвом гарячої води у ЦТП або ІТП та/або котельнях, при транспортуванні та наданні послуг з ЦПГВ (і є збитками підприємств).

Проблематика у збільшенні відсотка втрат гарячої води пов'язана з тим, що гаряча вода надається споживачам протягом року, а тепла енергія протягом опалювального сезону. Із зростанням тарифів на послуги з ЦПГВ через істотне здорожчення природного газу для виробництва теплової енергії зменшується число споживачів гарячої води з причини встановлення ними бойлерів та збільшенням її несанкціонованого відбору.

Так, на виконання пункту 199 Плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275, було прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 569 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері теплопостачання».

Реалізація зазначеної Концепції передбачається в три етапи.

На першому етапі (2017-2018 роки) заплановано, зокрема:

стимулювання зниження рівня втрат теплової енергії та гарячого водопостачання під час її виробництва до 8 відсотків та транспортування до 15 відсотків;

завершення процедури удосконалення тарифної політики, спрямованої на встановлення уповноваженими органами тарифів, які покриватимуть капітальні та операційні витрати підприємств;

впровадження механізму стимулюючого тарифоутворення;

забезпечення 100-відсоткового комерційного обліку спожитої теплової енергії та гарячої води;

сприяння переходу підприємств на двоставкові тарифи.

Згідно з пунктом 3 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, належить розроблення науково обґрунтованих нормативів витрат та втрат ресурсів, що використовуються при виробництві, транспортуванні та постачанні житлово-комунальних послуг.

Відповідно до абзацу шостого підпункту 2 пункту 4 Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 року № 197, Мінрегіон відповідно до покладених

на нього завдань затверджує методики визначення норм споживання житлово-комунальних послуг (крім споживання природного газу та електроенергії), нормативів витрат і втрат ресурсів, що використовуються у житлово-комунальній сфері, вартості утримання та технічного обслуговування об'єктів житлово-комунального господарства.

Пунктом 70 Порядку формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги», передбачено, що формування тарифів на послуги з ЦПГВ підприємствами здійснюється відповідно до річних планів надання таких послуг, що складаються у розрізі територіальних громад, у межах яких підприємство надає послугу з ЦПГВ (є виконавцем такої послуги), економічно обґрунтованих планових витрат, визначених на підставі державних нормативів (норм) витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів) та цін у плановому періоді. Тариф на послуги з ЦПГВ розраховується виходячи із вартості теплової енергії, затвердженої для відповідної категорії споживачів у відповідній територіальній громаді, та вартості послуг з централізованого водопостачання, що використовуються для надання послуг з ЦПГВ, з урахуванням втрат теплової енергії та води в мережах ЦПГВ, визначених в установленому законодавством порядку відповідно до міжгалузевих, галузевих та регіональних методик, інших документів щодо нормування витрат та втрат ресурсів, якими передбачені особливості технологічних процесів конкретного виробництва.

Тобто розрахунок технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ повинен бути невід'ємною складовою тарифів на послуги з ЦПГВ. Методика його розрахунку повинна забезпечувати виконання двох основних завдань:

розраховане значення не повинно суттєво відрізнятися від фактичного; методика повинна стимулювати підприємства до скорочення втрат і витрат гарячої води.

На сьогодні на державному рівні відсутній нормативно-правовий акт, який визначає загальні вимоги до технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ та не розроблено і не прийнято відповідних міжгалузевих, галузевих та регіональних методик, інших документів щодо нормування витрат та втрат води в мережах ЦПГВ, якими передбачено особливості технологічного процесу виробництва та приготування гарячої води.

З огляду на викладене Мінрегіоном розроблено проект наказу Мінрегіону «Про затвердження Методики визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води» (далі – проект наказу).

Порушене питання зачіпає інтереси всіх верств суспільства, основними групами (підгрупи), на які проблема справляє вплив, є:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	Так	Ні
Держава	-	Ні
Суб'єкти господарювання, у тому числі суб'єкти малого підприємництва	Так	Ні

Проблема, яку пропонується врегулювати в результаті прийняття регуляторного акта, є важливою і не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки необхідно встановити єдині вимоги щодо визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ.

II. Цілі державного регулювання

Ціллю державного регулювання є виконання Концепції реалізації державної політики у сфері теплопостачання, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 569, законів України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», «Про житлово-комунальні послуги», постанови Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» щодо єдиного підходу до визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ.

Прийняття регуляторного акта визначить єдиний підхід раціонального використання матеріальних та енергетичних ресурсів, планування споживання та оцінки ефективності використання енергоресурсів, планування тарифів, проведення прогностичних розрахунків на перспективу при складанні регіональних балансів та цільових програм розвитку, а також для розроблення техніко-економічного обґрунтування інвестиційних проектів технічної модернізації систем ЦПГВ.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Спосіб є неприйнятним, оскільки не відповідає вимогам законів України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», «Про житлово-комунальні послуги», постанови Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» щодо єдиного підходу до визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ. Не дозволяє забезпечити практичне поетапне виконання Концепції реалізації державної політики у сфері теплопостачання, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 569.

Прийняття проекту акта	Затвердження регуляторного акта забезпечить виконання вимог законів України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», «Про житлово-комунальні послуги», постанови Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 щодо єдиного підходу до визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води, що було передбачено чинним законодавством і не прийнято до теперішнього часу
------------------------	--

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Відсутні	Відсутні
Прийняття проекту акта	<p>Реалізація державної політики у сфері житлово-комунального господарства. Удосконалення нормативно-правової бази.</p> <p>Створення нормативно-правових основ для застосування економічних важелів керування процесом енергозбереження, планування реалізації, споживання, їх оцінки ефективності гарячого водопостачання, планування тарифів, проведення прогнозних розрахунків на перспективу при складанні балансів та цільових програм розвитку, а також для розроблення техніко-економічного обґрунтування інвестиційних проектів технічної модернізації систем ЦПГВ та обладнання</p>	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Відсутні	Відсутні
Прийняття проекту акта	<p>Реалізація прав споживачів щодо створення умов для залучення, використання за призначенням та повернення вкладених інвестицій, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на скорочення собівартості виробництва (надання) послуг з ЦПГВ, енергозбереження, модернізацію виробництва та підвищення якості послуг, що надаються.</p> <p>Відповідність рівня цін/тарифів розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво.</p> <p>Відкритість, доступність та прозорість структури цін/тарифів для споживачів.</p> <p>Відповідність оплати послуг з ЦПГВ їх наявності, кількості та якості</p>	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	47	677	452	-	1 176
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	4,0	57,6	38,4	-	100

Вид альтернативи	Вигоди Відсутні	Витрати Відсутні
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін		
Прийняття проекту акта	<p>Встановлення єдиного підходу до визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ, що передбачено чинним законодавством і не прийнято до теперішнього часу.</p> <p>Стимулювання зниження рівня втрат гарячої води під час її виробництва та приготування до 15 відсотків.</p> <p>Удосконалення тарифної політики, спрямованої на встановлення уповноваженими органами тарифів, які покриватимуть капітальні та операційні (технологічні) витрати підприємств, що надають послуги з ЦПГВ.</p> <p>Приведення рівня реалізації та споживання гарячої води та витрат гарячої води на одного мешканця до фактичного показника</p>	Відсутні

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Відсутні
Прийняття регуляторного акта	Відсутні

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	1	Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін не забезпечить досягнення цілей державного регулювання
Прийняття проекту акта	4	У разі прийняття регуляторного акта задекларовані цілі державного регулювання щодо встановлення єдиного підходу до визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ буде досягнуто повною мірою

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін, вигоди для громадян та суб'єктів господарювання відсутні	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін витрати для громадян та суб'єктів господарювання відсутні	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін проблема продовжуватиме існувати, що не забезпечить досягнення поставленої мети, вимоги Концепції реалізації державної політики у сфері теплопостачання, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 569, законів України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», «Про житлово-комунальні послуги», постанови Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» щодо єдиного підходу до визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ не будуть виконані
Прийняття проекту акта	Максимальні	У разі прийняття регуляторного акта держава, суб'єкти господарювання та споживачі не нестимуть ніяких матеріальних та інших витрат	У разі прийняття регуляторного акта задекларовані цілі державного регулювання буде досягнуто повною мірою

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Розв'язання визначеної проблеми передбачається шляхом оприлюднення проекту наказу на офіційному веб-сайті Мінрегіону, погодження його із заінтересованими органами та подання до Мін'юсту для проведення реєстрації.

Дії суб'єктів господарювання (підприємств теплопостачання та гарячого водопостачання): ознайомлення з Методикою визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ, розрахунок відповідних технологічних нормативів витрат та втрат води при виробництві гарячої води, транспортуванні та наданні послуг з ЦПГВ та їх врахування при формуванні тарифів на послуги з ЦПГВ.

Регуляторним актом передбачається затвердити Методику визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах ЦПГВ, таким чином встановивши єдиний підхід до раціонального використання матеріальних та енергетичних ресурсів, планування споживання та оцінки ефективності використання енергоресурсів, планування тарифів, проведення прогностичних розрахунків на перспективу при складанні регіональних балансів та цільових програм розвитку, а також для розроблення техніко-економічного обґрунтування інвестиційних проектів технічної модернізації систем ЦПГВ.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Виконання вимог регуляторного акта з боку органів державної влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій оцінюється як середнє, оскільки впровадження вимог такого регуляторного акта реалізується за ініціативою підприємств сфери теплопостачання.

Тест малого підприємництва (М-тест) наведено у додатку до цього аналізу регуляторного впливу.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта встановлюється на необмежений термін, оскільки він регулює відносини, які мають перманентний характер.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Виходячи з цілей державного регулювання, визначених у розділі II аналізу регуляторного впливу, для відстеження результативності дії регуляторного акту обрано такі показники:

розмір надходжень до Державного бюджету України у вигляді податків та зборів – не передбачається;

кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія регуляторного акта – 1 176;

розмір коштів і час, що витратимуться суб'єктами господарювання, пов'язаними з виконанням вимог акта – не передбачається;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання та фізичних осіб з основних положень регуляторного акта – вище середнього, проект акта розміщено на офіційному веб-сайті Мінрегіону;

кількість суб'єктів господарювання для яких тарифи на послуги з ЦПГВ встановлює Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг - 47;

кількість суб'єктів господарювання для яких тарифи на послуги з ЦПГВ встановлюються органами місцевого самоврядування - 1129;

кількість житлових будинків підключених до систем ЦПГВ - 36 806.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності здійснюватиметься після набрання чинності цим регуляторним актом, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього регуляторного акта.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься через рік з дня набрання ним чинності, але не пізніше двох років після набрання ним чинності.

Періодичне відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься один раз на три роки починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Відстеження результативності дії регуляторного акта буде здійснюватися за допомогою статистичного методу.

**Перший заступник Міністра
регіонального розвитку, будівництва
та житлово-комунального
господарства України**

В.А. Негода

_____ 2017

Додаток
до аналізу регуляторного впливу до
проекту наказу Мінрегіону «Про
затвердження Методики визначення
технологічних нормативів витрат та
втрат гарячої води у системах
централізованого постачання гарячої
води»

Тест малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено Мінрегіоном у період з 27 жовтня 2017 року по 27 листопада 2017 року.

№ з/п	Вид консультації	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)
1	Надсилання Мінрегіоном проекту акта на погодження до заінтересованих центральних органів виконавчої влади та соціальних партнерів	8	Отримання зауважень до проекту акта
2	Телефонні розмови	Структурні підрозділи з питань житлово-комунального господарства обласних та Київської міської державних адміністрацій	Обговорення проблемних питань у сфері теплопостачання, у тому числі централізованого постачання гарячої води, вироблення дієвих шляхів їх розв'язання

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі):

2.1. Кількість суб'єктів малого підприємництва, на які поширюється регулювання – 452 (одиниць), у тому числі малого підприємництва – 452 (одиниць) та мікропідприємництва – 0 (одиниць).

2.2. Питома вага суб'єктів малого підприємництва – 38,4% у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив, та мікропідприємництва – 0%.

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	47	677	452	-	1176*
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	4,0	57,6	38,4	-	100

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання

№ з/п	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
<i>Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування</i>				
1	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання Формула: витрати часу на отримання інформації = 0,5 години (0,0625 дня) X (6784 грн./20 роб. день) Примітка: Для розрахунку взято показник заробітної плати штатних працівників за видами економічної діяльності у вересні 2017 року (середня заробітна плата за видами економічної діяльності «Надання інших видів послуг» за місяць у 2017 році	21,2	0	106,0
2	Процедури організації виконання вимог регулювання: проведення детального розрахунку технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води Формула: витрати часу на здійснення розрахунків за формулами, передбаченими Методикою визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води 5 годин (0,625 роб. дня) X заробітну плату (6784 грн./20	212	212	1060

	роб. день)			
	<i>Примітка: Для розрахунку взято показник заробітної плати штатних працівників за видами економічної діяльності у вересні 2017 року (середня заробітна плата за видами економічної діяльності «Надання інших видів послуг» за місяць у 2017 році</i>			
3	Процедури офіційного звітування підготовка звіту про проведені детальні розрахунки технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води Формула: Витрати часу на отримання інформації про порядок звітування щодо регулювання, отримання необхідних форм та визначення органу, що приймає звіти та місяця звітності + витрати часу на заповнення звітних форм + витрати часу на передачу звітних форм (окремо за засобами передачі інформації з оцінкою кількості суб'єктів, що користуються формами засобів (окремо електронна звітність, звітність до органу, поштовим зв'язком тощо) + оцінка витрат часу на корегування (оцінка природного рівня помилок) * вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) * оціночна кількість оригінальних звітів 6 год. (0,75 роб. дня) X 6784 грн./20 роб. день X Ізвіт за рік <i>Примітка: Для розрахунку взято показник заробітної плати штатних працівників за видами економічної діяльності у вересні 2017 року (середня заробітна плата за видами економічної діяльності «Надання інших видів</i>	254,4	254,4	1272

<i>послуг» за місяць у 2017 році</i>				
4	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок	-	-	-
5	Інші процедури (уточнити)	-	-	-
	технічна модернізація систем централізованого постачання гарячої води за рахунок амортизаційних відрахувань до інвестиційних проектів Формула: 1) у перший рік: заплановане скорочення витрат та втрат 23 % ((60 % від загального скорочення витрат та втрат) X загальну потребу коштів на здійснення модернізації 7 610 188,4 грн. / 100%) / 452 суб'єкти малого підприємництва; 2) за кожен наступний рік: заплановане скорочення витрат та втрат 0,625 % ((1,6 % від загального скорочення витрат та втрат) X загальну потребу коштів на здійснення модернізації 7 610 188,4 грн. / 100%) / 452 суб'єкти малого підприємництва	10 102	269,44	4 567 181,55
6	Разом, гривень Формула: (сума рядків 1+2+3+4+5)	10 589,6	735,84	13 532,96 (стартовий рік + періодичні витрати X 4 роки)
7	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	452 од.*	452 од.*	452 од.*
8	Сумарно, гривень Формула: відповідний стовпчик «разом» X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 6 X рядок 7)	4 786 499,2 грн.	332 599,68 грн.	6 116 897,92 грн.

* Примітка: проведення М-Тесту здійснювалося на підставі оціночних даних за інформацією профільних асоціацій у сфері житлово-комунального господарства.

Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва відсутні. Реалізація вимог регулювання не потребує додаткових матеріальних і фінансових витрат із Державного бюджету України, тому розрахунок витрат згідно з додатком 3 до Методики проведення аналізу регуляторного впливу не виконується.

4. Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)	За п'ять років
1	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	4 786 499,2	6 116 897,92
2	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	4 786 499,2	6 116 897,92
3	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	4 786 499,2	6 116 897,92

5. Розроблення корегуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання

З метою зменшення часу, необхідного для ознайомлення з актом, документ (після його затвердження) буде розміщено у вільному доступі на офіційному веб-сайті Мінрегіону.

Це дозволить скоротити час, необхідний для ознайомлення суб'єктів господарювання з актом орієнтовно на 10%, що в свою чергу скоротить витрати малого підприємництва.

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9/11 м. Київ 01011

тел. (044) 254-56-73, факс 254-43-93

e-mail: inform@dkrp.gov.ua

Від _____ № _____
на № _____ від _____

Рішення № 30 від "24" 01 2018 р.
про погодження проекту регуляторного акта

Державною регуляторною службою України відповідно до Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" розглянуто проект наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України "Про затвердження Методики визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води" (далі – проект наказу) та документи, що надані до нього листом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 20.12.2017 № 7/9-14006.

За результатами розгляду проекту наказу та аналізу його регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності", керуючись частиною четвертою статті 21 цього Закону України, Державною регуляторною службою України

вирішено:

погодити проект наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України "Про затвердження Методики визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води".

Голова

К. М. Ляпіна

АРКУШ ПОГОДЖЕННЯ

проекту наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України “Про затвердження Методики визначення технологічних нормативів витрат та втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води”

ПОГОДЖЕНО:

Голова
Державної регуляторної служби України

К. М. Ляпіна

“24” _____ 01 _____ 2018 р.